1847. N°. 13[illegible]

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 19 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 November.

Z. M. heeft benoemd tot Ontvanger der directe belastingen alhier den Heer G. J. M. van Doorn, thans Hoofd-Controleur dier belastingen te Amsterdam, en in de plaats van dezen den Heer B. T. Elias, Controleur der 1ste klasse der genoemde belastingen in het 4de arrondissement te Amsterdam.

Nog heeft Z. M. benoemd tot Regter in de Arrondissements-Regtbank te Amersfoort Mr. A. N. J. van de Poll, thans Regter-Plaatsvervanger bij die Regtbank en Procureur aldaar.

— Tot Secretaris van het Hoogheemraadschap van Rijnland, in plaats van den Heer Mr. P. G. Mess, overleden, is door dat Collegie benoemd de Heer B. Eigeman, eerste Klerk.

's GRAVENHAGE, 17 November.

Z. M. is, vergezeld van H. D. Adjudanten, Baron Miellet van Coehoorn en Majoor Merkus van Gendt, van hier naar Tilburg vertrokken.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de Zitting van de Tweede Kamer van heden heeft de Heer Opperdoes Alewijn, tot welks toelating als lid der Kamer vroeger besloten was, de bij de Grondwet gevorderde eeden afgelegd en zitting genomen. De Commissie van Rapporteurs voor het wets ontwerp tot regeling van het Nederlandsche muntwezen heeft daaromtrent haar algemeen verslag uitgebragt en is de beraadslaging over genoemd wets-ontwerp vastgesteld op Vrijdag aanstaande. Daarna hebben achtervolgens de beraadslagingen plaats gehad over het wets-ontwerp tot opheffing van het fonds van het *Staatsblad*, en over dat tot verhooging der staatsbegrootingen ter zake van uitgaven, voortvloeijende uit de wet van 29 Nivôse XIIIde jaar, welke beide met algemeene stemmen zijn aangenomen, en is ten laatste het wets-ontwerp tot opheffing van het fonds voor den Zuidplas, zonder beraadslaging, mede met algemeene stemmen aangenomen.

— Uit het Algemeen Verslag aan de Tweede Kamer, omtrent de opheffing van het Fonds van het *Staatsblad*, ontleenen wij het volgende:

§ 1. De Leden der Tweede Kamer, in overweging zullende nemen het ontwerp van wet, strekkende tot opheffing van het fonds van het *Staatsblad* en de regeling der uitgaven over 1847 en vroeger, aan die Kamer voorgelegd bij Koninklijke boodschap van 28 October 1847, hebben al dadelijk de vraag geopperd, van welk Departement van Algemeen Bestuur dit voorstel zij uitgegaan, doch met afdoende zekerheid geen antwoord voor die vraag kunnen vinden.

Het ontwerp van wet zelf en de toelichtende memorie gaven aanleiding, om dit voorstel aan het Ministerie van Binnenl. Zaken toe te schrijven, doch de verzekering, in die memorie, dat dit fonds, voor zooveel het Departement van Finantiën betreft, het *laatste* is, waarvan de regeling zal moeten plaats hebben, gaf daartegen grond, om het daarvoor te houden, dat dit voorstel van laatstgenoemde Ministerie afkomstig is.

De onzekerheid heeft op nieuw den wensch doen uiten, dat, bij het voorleggen van wets-ontwerpen, hetzij door onderteekening der memorie van toelichting, hetzij op eene andere wijze, het daarbij betrokkene Departement mogt worden kenbaar gemaakt. De Tweede Kamer heeft daarbij ten opzigte van alle — maar in het bijzonder ten opzigte van deze voordragt belang, want zijn deze aan haar voorgelegde stukken uitgegaan van het Ministerie van Finantiën, dan is de voormelde verzekering van groot —, zijn zij daarentegen afkomstig van eenig ander Ministerie, dan is die zelfde verzekering van weinig gewigt.

Diezelfde onzekerheid heeft daarteboven, in dit geval, de Commissie van Rapporteurs in verlegenheid gebragt, daar zij nu in twijfel stond, aan welk der beide genoemde Ministeriën zij de gemaakte aanmerkingen, door toezending van haar voorloopig verslag, moest mededeelen.

Om niet mis te tasten heeft zij besloten, dat verslag aan beide die Ministeriën gelijktijdig toe te zenden.

Zij meent, dat deze hare verlegenheid mag gelden voor gewigtigen grond, om op nieuw aan te dringen voor het vervolg op voldoening aan den zoo straks vermelden wensch.

§ 2. De hierboven aangehaalde verzekering, dat, voor zooveel het Departement van Finantiën betreft, dit het laatste fonds is waarvan de regeling zal moeten plaats hebben, heeft veler aandacht tot zich getrokken. Men aarzelde dit voor volkomen juist aan te nemen. Immers men weet, dat er bij het Ministerie van Finantiën nog meerdere fondsen bestaan, welker opheffing en regeling nog niet heeft plaats gevonden.

In het verslag, door den Minister van Finantiën den Koning aangeboden, betrekkelijk het gebruik der geldmiddelen gedurende het jaar 1844, vindt men vermeld:

Het fonds van sleeploonen op de rivieren Rhijn en Waal;

Dat voortspruitende uit de kosten van schattingen, opnemingen, tellingen enz. wegens het personeel;

En dat uit de kosten van herziening enz. wegens het personeel;

En dat uit koopprijzen der Domeinen;

En het fonds tot het bijhouden der kadastrale plans enz., in de gemeenten,

En de fondsen van verschillenden aard, nader te verrekenen.

Het verdient opheldering van welken aard deze onderscheidene fondsen zijn; d. i. of zij rijks-fondsen, dan wel in de schatkist gedeponeerde fondsen zijn: of zij voor opheffing en regeling vatbaar zijn; dan wel moeten blijven bestaan; en in het laatste geval om welke redenen.

Deze zelfde opheldering wordt verlangd ten opzigte van die menigte van andere fondsen, ook van andere Departementen in datzelfde verslag opgenoemd; onder welke men niet het laatst het veefonds wil hebben aangewezen.

Zal dit belangrijke onderwerp door het noodige licht worden bestraald, en de zoo zeer gewenschte opheffing van alle, daarvoor maar eenigzins vatbare fondsen in volledige uitvoering gebragt, dan moeten, zoodra mogelijk, al de Departementen opheldering geven betrekkelijk al de nog bestaande fondsen.

Met genoegen is uit de memorie vernomen, dat dit voorstel tot vereeniging van administratiën mede is gedaan met het doel, om daardoor bezuiniging in te voeren. Daaraan bestaat groote behoefte. Ter meerdere bevordering van dit verstandige en weldadige doel, wenscht men in bedenking te geven, of deze nu te vereenigen administratiën van de *Nederlandsche Staats-Courant* en het *Staatsblad*, niet vatbaar zijn om vereenigd te worden met de administratie der Lands-drukkerij, en zoo vereenigd op volgende begrootingen te worden gebragt.

Men is blijven stilstaan bij de mededeeling, in de memorie van toelichting gegeven, dat de geraamde jaarlijksche opbrengst van het *Staatsblad* de daarvoor geraamde kosten met eene som van nagenoeg f 8,000 overtreft.

Men heeft gevraagd of daarin eene inkomst van den Staat moet worden gezocht.

De wetten moeten, zooveel maar mogelijk, worden verspreid, opdat zij algemeener worden gekend en te beter worden nageleefd. Daarbij heeft de Staat belang, meer dan bij het overwinnen van eenige duizend gulden.

De prijs van het *Staatsblad* moet daartoe zoo laag mogelijk worden gesteld om tot aankoopen uit te lokken, en minder voordeel in het nadrukken te doen vinden. De tegenwoordige prijs is te hoog.

Het overige bevat eenige aanmerkingen op enkele artikelen van het ontwerp.

Op dit verslag heeft de Regering den 13den November ll. geantwoord, en onder anderen gezegd: dat het fonds van het *Staatsblad* werkelijk het laatste der bijzondere fondsen is, waarbij het Departement van Finantiën is betrokken, hetwelk nog regeling in den zin der wet vereischt; en wat de overige fondsen betreft, zoo is het fonds van sleeploonen op de rivieren Rhijn en Waal, aanvankelijk met het dienstjaar 1846, in ontvang onder de middelen en in uitgaaf op de begroting aangewezen.

De fondsen van schattingen, opnemingen enz. wegens het personeel; — kosten van herziening, zijn, volgens het gevoelen der Rekenkamer, even als dat van 7 pCt. voor ontvang-loon en andere kosten op het veefonds, aan te merken als gedeponeerde fondsen.

Voor het fonds voortspruitende uit de koopprijzen van domeinen, zal geene afzonderlijke regelingswet zijn benoodigd, daar men zich voorstelt om aan het saldo daarvan eene bijzondere bestemming te doen geven als vroeger is voorgedragen.

Het fonds tot het bijhouden der kadastrale plans voor de gemeenten, is in het verslag over 1845 onder de gedeponeerde fondsen gerangschikt, als door de gemeenten zamengebragt om wederom ten baren nutte aan te wenden.

De fondsen van verschillenden aard zijn van zeer gering bedrag, en ver-

eischen daarom geene regelings-wetten, maar moeten als boekposten beschouwd worden, in verband met de afrekening met de administrateurs; als wanneer kan blijken dat daaruit nog eene bate voortvloeit.

Het veefonds wordt almede gehouden voor een in 's Rijks kas gedepenceerd fonds, aan derden toebehoorende, doch de Regering behoudt zich voor om op de regeling dier zaak terug te komen.

Het denkbeeld om de administratien van de *Staats-Courant* en het *Staatsblad*, met die der Lands-Drukkerij vereenigd op volgende begrootingen te brengen, kan niet worden verwezenlijkt; want de ontvangsten en uitgaven voor de *Staats-Courant* en het *Staatsblad*, kunnen geheel en al als onderdeelen der staatsbegrooting worden opgenomen, maar dit kan niet geschieden met de kosten der Lands-Drukkerij, omdat de uitgaven daarvoor bestreden worden uit de sommen welke reeds op de begrooting voor drukwerken onder verschillende hoofdstukken voorkomen.

Met het verlangen tot prijsvermindering kan men zich wel vereenigen.

— De Algemeene Synodale Commissie der Nederl. Herv. kerk heeft een adres aan Z. M. en aan de Staten-Generaal gezonden behelzende bedenkingen over het wetsontwerp op de ondersteuning van behoeftigen. Van dit adres luidt het slot aldus:

Adressanten vertrouwen te hebben betoogd, dat het wetsontwerp 1°. zonder grond onderstelt dat diaconiën en armbesturen als gelijksoortig beschouwd kunnen worden; 2°. aan diaconiën verpligtingen oplegt die lijnregt strijdig zijn met het uitgedrukt gevoelen der Nederl. Herv. kerk, en 3°. tot aandrang zich van eene bedreiging bedient, die geoordeeld mag worden minder doeltreffend en alzoo ongenoegzaam te zijn [de bedreiging nml. dat aan diaconiën, die behoeftigen krachtens de wet tot haar verwezen, weigeren te erkennen als tot haar behoorende, door Z. M. de bevoegdheid om als zedelijk ligchaam burgerlijke regten uit te oefenen, kan worden ontnomen].

Verre is het er evenwel af, dat adressanten zouden bedoelen aan den staat eenigerinate de regten te betwisten, welke zoowel door kerk- als staatsregt zijn erkend. Volgaarne en bij herhaling leggen zij de verklaring af, dat ze met geheel de Nederl. Herv. kerk een Majesteits-regt *over* de kerk erkennen en eerbiedigen. Volgens hunne meening komt het toe aan 't staatsbestuur, te bepalen of, in hoeverre en op welke voorwaarden een kerkelijk genootschap in den staat kan worden erkend en deszelfs plegtigheden mag vieren. Zij houden er zich van overtuigd, dat aan geen staatsbestuur de kennisneming van kerkelijke inrigtingen mag worden ontzegd, dat elk kerkgenootschap verpligt is zijne handelingen naar buiten aan 't placet of de sanctie te onderwerpen; maar dan ook, voorzoover het zich binnen de grenzen zijner bevoegdheid beperkt, bescherming zijner erkende regten tegen alle stoornis van de Regering mag verwachten.

Doch evenzeer meenen zij reden te hebben om in twijfel te trekken, of wel onder 't Majesteits-regt over de kerk betrokken kan worden een oppervoogdijschap over kerkelijke of gemeentelijke goederen, hetwelk een regt *in* de kerk onderstelt.

— In het algemeen verslag omtrent het ontwerp van wet tot verhooging der staats-uitgaven, ter zake van de 7-kinderen wet is met aandrang de wensch herhaald, dat eene spoedige herziening van de menigvuldige wetten van Franschen oorsprong plaats hebbe, opdat de onzekerheid omtrent hare voortdurende werking worde opgeheven en de Staat voor verdere gelijksoortige nadeelen bewaard blijve.

Voorts heeft de som van *f* 36,000, voor proces-kosten, bij allen geene geringe verwondering gebaard, en algemeen werden ten dezen nadere inlichtingen verlangd, zoo door opgave der kosten voor iedere zaak in rekening gebragt, als door de beantwoording der vraag, of die kosten bij den Hoogen Raad zijn goedgekeurd.

De Regering heeft in haar antwoord herhaald, dat zij de wenschelijkheid van zoodanige herziening niet ontkent, doch daarvan is teruggehouden, onder anderen door de vele en gewigtige bezwaren, welke daaraan zouden zijn verbonden, indien aan zoodanig onderzoek de vereischte uitbreiding wierd gegeven; dat zij echter niet zal nalaten, dit aangelegen onderwerp in nadere overweging te nemen; waarbij dan ook de uitvoerlijkheid van en de beste middelen tot dezen maatregel ter toetse zullen worden gebragt.

Aan het verlangen om eene opgaaf der proces-kosten, voor iedere zaak in rekening gebragt, kan niet worden voldaan, vermits de declaratien der betrokken practizijns (behalve die, ten bedrage van *f* 282,50, voor het bestrijden met goed gevolg van een zestal aanvragen om magtiging, ten einde kosteloos te dezer zake tegen den Staat te mogen procederen) nog slechts voor 53 zaken zijn ontvangen. Deze beloopen gezamenlijk *f* 20,724.32. Van 44 zaken worden die declaratien alsnog te gemoet gezien, waarvan het bedrag wordt geraamd op omtrent *f* 15,000.

De declaratien der Advocaten zijn of worden alle onderworpen aan de begrooting van den Raad van Toezigt en discipline voor de orde der Advocaten bij den Hoogen Raad, en die der Procureurs aan de goedkeuring van den President van dien Raad.

ROTTERDAM, 17 November.

De Plaatselijke Commissie van Geneeskundig Toevoorzigt alhier, in aanmerking nemende, dat het reeds meermalen gebleken is, dat vele suikerwaren, zoo als Borstplaten, Bonbons en dergelijke, somtijds gekleurd worden met zelfstandigheden, die nadeelig voor de gezondheid, ja zelfs gevaarlijk voor het leven van den mensch zijn, heeft tegen het aanstaand St. Nicolaas-feest de ingezetenen ten ernstigste gewaarschuwd tegen het gebruik van met dusdanige gevaarlijke kleurstoffen voorziene suiker- en banketwaren. Zij maakt wijders den belanghebbenden opmerkzaam, dat de meeste minerale verfstoffen vergiftige zelfstandigheden zijn; dat daarentegen de gebruikelijke plantaardige, behalve guttagom, onschadelijk zijn, en aldus zonder nadeel tot het versieren van suiker en banketwaren kunnen aangewend worden. Besloten hebbende in belang van de gezondheid der ingezetenen van deze stad, op deze gewigtige aangelegenheid naauwletteud toe te zien, herinnert zij tevens aan het verbod en de strafbedreiging vastgesteld bij de Wet van den 19den Mei 1829 (*Staatsblad* n°. 35), strekkende om de vermenging van vergiftige of andere schadelijke zelfstandigheden in eet- en drinkwaren te beteugelen; zullende tegen de overtreders proces-verbaal worden opgemaakt en aan de bevoegde autoriteit ingezonden.

GORINCHEM, 16 November.

De op gisteren alhier plaats gehad hebbende St. Maartens-paardenmarkt, is minder druk bezocht geworden dan in vroegere jaren. De handel was ook minder levendig; voor goede paarden werden evenwel goede prijzen bedongen. Men berekent het getal paarden, alhier ter markt geweest, op circa 2,400 stuks. De beestenmarkt, welke heden heeft plaats gehad, is druk bezocht geworden. In jong goed en vette beesten was veel handel, hetwelk minder het geval was met melkkoeijen. Men berekent het getal runderen op circa 4,800 stuks.

LEEUWARDEN, 14 November.

Heden nacht werden de ingezetenen dezer stad gewekt door het noodgeroep van brand, welke was uitgebroken in de oostelijke voorstad, het Zuid-Vliet, in de groote cichorei-fabriek, en weverij en spinnerij der Heeren H. en J. Heuveltop. Door spoedige en krachtige hulp der brandspuiten mogt men zich gelukkig achten den brand tot het westelijk gedeelte der gebouwen te bepalen.

Deze ramp ging vergezeld met eene bedroevende gebeurtenis, die deze stad en provincie in diepen rouw dompelt. De Heer Mr. J. Schik, Griffier der Provinciale Staten, wordt gewekt, kleedt zich en staat op het punt om zich naar den brand te begeven, toen hij door eene beroerte wordt aangetast en plotseling dood ter neder valt. Groot is het verlies van dezen hooggeachten ambtenaar en braven man, die ook in verschillende andere betrekkingen een zeer nuttigen werkkring vervulde.

Op hetzelfde oogenblik van den brand verloor deze stad en de balie nog een harer sieraden, door het overlijden van den Heer Mr. G. L. Feyens, Advokaat en lid van den Stedelijken Raad, die nog voor weinige weken voor het Hof van Friesland, bijzonder bij de jongste installatie van een nieuwen Raadsheer, zoo vele proeven gaf van zijn uitstekend talent als redenaar.

— Het aantal muizen in de graslanden begint aanmerkelijk te verminderen, doch moeijelijk is het te bepalen aan welk eene oorzaak dit is toe te schrijven. Ook is de vrees geweken, dat de muizen groot nadeel aan het winterkoren zouden veroorzaken.

GRONINGEN, 15 November.

In de buitengewone vergadering van de Provinciale Staten van ons gewest is besloten, om Z. M. te verzoeken eene speciale staatscommissie te willen benoemen tot onderzoek van de door F. Groet c. s. gedane aanvrage, tot indijking en droogmaking van de Lauwerzee en een gedeelte der Wadden; en vervolgens gearresteerd een reglement betreffende het fabriceren en den invoer van zoogenaamden kunstwijn in deze provincie, ten einde hetzelve aan de goedkeuring des Konings te onderwerpen.

TILBURG, 16 November.

Heden namiddag had alhier een schrikkelijk voorval plaats, in de fabriek van den Heer P. van Dooren. Een werkman, met natte Spijkers, had het ongeluk met zijne kleederen in aanraking met een werktuig te komen, dat hem onmiddelijk opnam. De machine verbrijzelde zijn hoofd zoodanig, dat een gedeelte er van aan de eene en de romp aan de andere zijde nederviel.

MAASTRICHT, 15 November.

Het plaatselijk bestuur heeft de rekening dezer stad over 1846 ter inzage van het publiek op de Stads-Secretarie opengelegd. Uit dat stuk blijkt, dat de inkomsten, met inbegrip van een saldo van *f* 29,553, over het dienstjaar 1845 beliepen de som van *f* 146,684 en de uitgaven zoo gewone als buitengewone, eene som van *f* 109,385 bedroegen, zoodat er een batig slot van *f* 40,416 voorhanden bleef, inbegrepen het saldo der amortisatiekas ter somma van *f* 3117. Men verzekert, dat er toezegging is gedaan om in het volgende jaar die rekening met de begrooting door den druk openbaar te maken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

VEREENIGDE STATEN.

30 September.

Alhier strekt zich eene electro-magnetische telegrafen-linie reeds uit over een' afstand van 2350 mijlen; binnen weinige maanden zouden nog 1000 mijlen voltooid worden, zoodat er alsdan eene onafgebroken linie van meer dan 3000 mijlen bestaan zal, die van Canada tot aan de golf van Mexico loopt.

TURKYE.

CONSTANTINOPEL, 17 October.

Het berugte Kurdenhoofd Bedehran-Bey, vervolger der Christenen, zou van den Sultan volkomen genade ontvangen en verlof verkregen hebben, om naar zijn vaderland, de schouwplaats zijner gruwelen, terug te keeren.

— Te Beyruth waren den 24sten de Heeren Lalleman en Boré aangekomen, aan wie op last van den Fransehen Minister Guizot, door den Gezant te Constantinopel de zending is opgedragen, om de vraag van den Libanon te onderzoeken en den Maroniten voldoening te verschaffen.

— Er liep hier het gerucht, hetgeen in andere landen vrij bespottelijk zou klinken, dat het overwinnend leger van Osman Pacha op zijnen terugtogt naar deze stad, tusschen Orfa en Aleppo, door Arabische roovers overvallen en geplunderd was.

RUSLAND.

PETERSBURG, 8 November.

De Keizer heeft een besluit genomen, waarbij de vestiging in het Rijk van alle handwerkslieden, arbeiders en personen van minderen stand verboden wordt. De fabrickanten echter, die zulke arbeiders uit het buitenland wenschen te doen komen, kunnen daartoe verlof erlangen, mits zij aan de Overheid van hun district opgave doen der personen, welke zij wenschen te ontbieden, met bijvoeging, dat zij zich borgstellen voor hunne gezindheid en handelingen, waarop hun een bewijs wordt ter hand gesteld, met hetwelk die personen bij de Russische gezanten in het buiteland reispassen kunnen bekomen, die hun den toegang tot het Russische Rijk openen. Alleen geboren Engelschen zijn van dezen maatregel uitgezondeld.

— De boeren in Lijfland zijn, volgens een oud gewoonteregt, verpligt hunne godsdienst-leeraars te onderhouden, en daarvoor jaarlijks eene zekere belasting te betalen. Dezer dagen is een besluit bekend gemaakt, waarbij degenen, welke zich aan de regtzinnige Griekschc kerk aansluiten, van de betaling der belasting worden ontheven.

PORTUGAL.

LISSABON, 6 November.

Gisteren is de Koningin bevallen van een zoon.

— De uitslag der verkiezingen is gunstig voor de behoudende partij, aan wier hoofd de Graaf van Thomar staat. De gisting der partijen duurt nog steeds in eene hooge mate voort. Den 31sten October heeft de Engelsche Gezant, Sir Hamilton Seymour, eene conferencie gehad met de Koningin, waarin hij haar kennis gaf van zekere instructiën, die hij van zijne Regering had ontvangen. De zaken die de Koningin moest aanhooren, vertoornden haar zoodanig, dat zij ongesteld werd en men haar moest aderlaten. — De geldmiddelen blijven in een ellendigen toestand. De Regering zoekt de zaken door schatkistbilletten gaande te houden, die zij slechts voor 1/3 weder als geld aanneemt.

TOSCANE.

De Groothertog heeft een protest in het licht gegeven tegen de militaire bezetting van de stad Fivizzano, welke tot het Toscaansch grondgebied behoort, maar thans onder de heerschappij van den Hertog van Modena moest overgaan. Voor dat echter die overgaal had plaats gehad, en terwijl de inwoners der stad zich hevig tegen eene inlijving in de Staten van Modena verklaarden, heeft de Hertog de stad met 300 man doen bezetten, waardoor een gevecht is ontstaan, ten gevolge waarvan een aantal dooden en gekwetsten moeten gevallen zijn. De Groothertog van Toscane zal nu zijn protest tegen die handelingen aan de Regering van Modena en aan de Mogendheden indienen, welke de tot deze zaak betrekking hebbende tractaten onderteekend hebben.

ZWITSERLAND.

BERN, 11 November.

In een schrijven van hier wordt het vermoeden geuit, dat de stad Freiburg een hevigen tegenstand zal bieden, doch met dat al het geene tweemaal 24 uren zal kunnen volhouden tegen eenen vijand, die voor zijne poorten staat met een zoo sterk leger, en eene artillerie, welke die van Freiburg zeker tweemalen overtreft. De Jesuiten zijn tot aller verwondering in Freiburg gebleven met ongeveer 40 vreemde kweekelingen, die zeker voor 1/3 tot Fransche familiën behooren. Hetgeen hunnen toestand vooral onaangenaam maakt, is dat de raad van defensie op het terras van het collegie eene batterij geplaatst heeft, waardoor het gebouw aan het eerste vuur van den vijand blootgesteld wordt.

12 November.

Volgens berigt zouden de eedgenootschappelijke troepen in den morgen van dien dag zich meester gemaakt hebben van twee sterke voorposten, die door twee stukken geschut verdedigd werden. Ook was het berigt van de inbezitneming van Murten door de troepen dezer stad bevestigd. De Wallisers worden op de grenzen van dit kanton door de troepen van Waadt in ontzag gehouden, die, met inbegrip van de vrijwilligers, ongeveer 3,500 man sterk zijn.

— Het *Journal des Débats* van den 16den dezer heeft nog geene verdere berigten dan de reeds bekende. De zeven kantons zijn zoodanig ingesloten, dat van daar geene tijdingen kunnen komen.

De uitgewekene Freiburgers die tot gidsen voor de aanvallers van hun kanton moeten dienen, hebben eene allerhevigste proclamatie aan hunne landgenooten gerigt, in welke zij zeggen: »De geestelijkheid, ongetrouw aan hare zending, heeft van den kansel en uit de biechtstoelen over ons kanton de tooitsen van den burgeroorlog ontstoken. Het kruis in de eene hand, de dolk in de andere, heeft zij den moord uwer broederen gepredikt. De doodvijanden van ons geheelenbest zijn de Jesuiten, de Aristocraten en hunne aanhangers."... Hieruit, zegt het *Journal*, kan men over het overige oordeelen, en deze uitgewekenen zijn degene die na de inneming der stad, het voorloopig bestuur moeten uitmaken.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 8 November.

Alhier is bij het afbreken der muren van de Dominikanerkerk, waar eens de Tempelheeren hun verblijf hielden, eene menigte oude munten ter waarde van ƒ 30,000 Weener gulden uitgegraven, welke men voor een gedeelte van den schat houdt, door Matthias Corvinus aldaar onder den grond verborgen.

Matthias Corvinus was Koning van Hongarije, hij beklom den troon in 1458 op den leeftijd van 15 jaren en overleed in 1490. Hij was een der beroemste mannen van zijnen tijd; als wetgever en krijgsman deed hij veel voor de beschaving van zijn volk, voerde de drukkunst in en stichtte eene Hoogeschool te Buda.

PRUISSEN.

BERLIJN, 14 November.

De aankoopen van goederen in Silesië voor rekening van de Koningen der Nederlanden en Beijeren, en de Hertogen van Brunswijk en Anhalt-Köthen, blijven nog voortduren.

— De beroemde Felix Mendelssohn Bartholdy, wiens vroegtijdig afsterven zoo algemeen betreurd wordt, was den 3den Februarij 1809 te Hamburg geboren, waar zijn vader, de zoon van den vermaarden wijsgeer Mozes Mendelssohn, een der aanzienlijkste bankiers was. Op zijn negende jaar trad hij te Berlijn voor de eerstemaal in het openbaar op, en in het volgend jaar te Parijs. Zijne eerste muzijkale compositien zagen in 1824 het licht, en in 1825 werd het beslist dat hij zich uitsluitend aan de muzijk zou wijden. In 1827 werd zijne eerste groote opera, *de Bruiloft van Kamacho*, te Berlijn gespeeld, en verwierf algemeene toejuiching. Drie jaren bragt hij, bij afwisseling, in Engeland, Frankrijk en Italië door. Van zijne reizen wedergekeerd, ging hij naar Dusseldorp, en bestuurde voortaan de groote muzijkfeesten aan den Rijn. In 1835 werd hij als Muzijkdirecteur te Leipzig beroepen, en in 1836 hem door de wijsgeerige faculteit aldaar het diploma als Doctor uitgereikt. In de laatste dagen zijns levens hield hij zich met een nieuw Oratorium bezig, hetwelk den naam »Christus" gedragen zou hebben.

— Eergisteren is, ten gevolge van den ongewoon lagen waterstand, de van Coblenz stroom afwaarts varende stoomboot Beetlioven, van de Keulsche stoomboot-maatschappij, bij het vermijden van een zeilschip, op eene rots gestooten, en zoo zwaar lek geworden dat de Kapitein zich genoodzaakt vond het schip op het drooge te laten loopen.

BEIJEREN.

Koning Lodewijk heeft thans bij den boekhandelaar Cotta het 4de deel zijner gedichten uitgegeven.

— De thans voltooide Duitsche ijzeren spoorwegen hebben eene lengte van 725 mijlen; daarvan beslaan de noordelijke zich aan elkander sluitende spoorwegen 455 mijlen. Voorts strekken deze wegen zich oostwaarts tot Warschau en westwaarts tot Tours uit.

ENGELAND.

LONDEN, 15 November.

De Gouverneur-Generaal van Indie, Graaf Dalhousie, heeft zich eergisteren te Spithead aan boord van de Sidon naar Alexandrie ingescheept.

— Volgens een bekendgemaakten staat wegens den handel en scheepvaart in de 9 eerste Maandag van dit jaar met den 10den October eindigende, blijkt de toeneming van den invoer en de afneming van den uitvoer. Die invoer heeft zich echter meer tot noodzakelijke levensmiddelen dan tot ontbeerlijke artikelen van weelde uitgestrekt. Verbazend groot is de hoeveelheid levend vee en gezouten vleesch en spek, op de staten van invoer voorkomende, en die van thee, koffij en suiker gaat insgelijks die der twee volgende jaren aanmerkelijk te boven.

— De Onderkoning van Ierland heeft eene circulaire aan de Stedehouders gerigt, in welke het besluit van het Uitvoerend Bewind wordt bekend gemaakt, om den slechten geest die de openbare rust in dat Land verstoort, en de maatschappelijke verbetering daarvan in den weg staat, op eene krachtdadige wijze te fnuiken. De politie zal in al de districten waar de rust verstoord is, versterkt worden, militaire detachementen zullen, tot ondersteuning der burgerlijke autoriteiten, waar het noodig is worden geplaatst, en ruime beloonigen uitgereikt aan allen die de misdadigers aangeven of tot hunne inhechtenisneming medewerken. De ingezetenen worden voorts ernstig gewaarschuwd, aan de inblazingen der kwaadwilligen het oor niet te leenen. De misdadigers zullen de strengste straffen ondergaan.

— Dagelijks worden er arbeidslieden aan de spoorwegen naar huis gezonden. Te Marcott ontvingen 11. Maandag nog 400 personen hun ontslag en de aannemer zal genoodzaakt zijn er nog bij de 1200 weg te zenden.

Zoo worden ook te Birmingham dagelijks fabriekarbeiders ontslagen, zoodat zich daar eene menigte menschen buiten verdienste bevindt.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 November.

Donderdag 11. heeft alhier in een groot handelhuis in zijden, rue de Richelieu, het volgende plaats gehad: Een der commiezen, ziek zijnde, had van zijn geneesheer een drankje bekomen, waarin een weinig vergift, waarschijnlijk *laudanum*, gemengd met verzachtende middelen (*substances palliatives*). Om het smakelijker te hebben, had de zieke er bessengelei onder

gemengd, en des avonds ingenomen. Die gelei had de palliative middelen van het vergift doen scheiden, en de zieke was 2 uren na het gebruik van het geneesmiddel gestorven.

— In de maand October zijn alhier geslagt: 5,896 ossen, 2,031 koeijen, 5,803 kalveren en 41,730 schapen, die te zamen ongeveer 3,600,000 Ned. ℔ vleesch en 374,450 Ned. ℔ gesmolten vet hebben opgeleverd. In de maand October van dit jaar zijn 1,228 ossen, 238 koeijen, 1,784 kalveren en 3,045 schapen minder geslagt dan in October 1846.

— De bekende Hellenist, Minoida Minas, die met eene zending in het Oosten belast is, zou een nieuw geschrift van Plato ontdekt hebben.

— De luchtreizen zijn te Bordeaux nog altijd zeer in den smaak. Zondag ll. zijn 5 ballons opgestegen, welke alle zonder ongelukken weder nederdaalden, behalve die van Mej. Emma Vidal, die bij het nederkomen aan een zeer hoogen boom hangen bleef. De jonge luchtreizigster is meer dan 10 minuten in dezen gevaarlijken toestand gebleven, en hield zich aan eenen tak vast, welke onder het gewigt van haar ligchaam bijna brak. Ten einde haar te redden besloten de tegenwoordig zijnde personen om zich op elkander te plaatsen, en daardoor eene soort van ladder te vormen, zoodat Mej. Emma Vidal eindelijk van schouder tot schouder en zonder het minste letsel te bekomen, den grond bereikte.

— Te Batignolles is eene Dame, die van een hond was gebeten en zonder voorzorg voor watervrees, was genezen, na zes weken onder vreeselijke stuiptrekkingen overleden.

BELGIE.

ANTWERPEN, 16 November.

Het *Journal d'Anvers* behelst het berigt dat de Heer James Henderson, die te Madrid ten behoeve der buitenlandsche schuldeischers onderhandeld heeft, in België terug is. De Heer Henderson moet de gevoelens van eer en billijkheid, waarvan al de elkander opvolgende Ministers in Spanje hem betuigingen gedaan hebben, zeer prijzen, en, zegt het blad: overtuigd zijn, dat de begonnen onderhandelingen nog slechts eenige maanden behoeven voortgezet te worden om met een' volkomen goeden uitslag bekroond te worden."

— Het zinkwit schijnt het loodwit te zullen vervangen, en eene groote uitbreiding te zullen verkrijgen ten nadeele van dit laatste. Men zegt, dat het zinkwit veel ligter is dan loodwit, vaster kleur houdt, niet aangedaan wordt door de vochtigheid en verre weg goedkooper is. Eene maatschappij heeft met de mijn-compagnie de la Vieille Montagne een contract voor den tijd van 50 jaren gesloten, opdat deze laatste haar jaarlijks 3000 tonnen zink levere. Ook heeft zij contracten voor een aantal jaren aangegaan met de mijn-compagnien de la Nouvelle Montagne en Obernhof in Nassau, voor de geheele opbrengst dezer beide laatste mijnen. Tot nog toe had men het wit uit het zink vervaardigd; maar thans heeft men een middel gevonden om het terstond uit het kalamijn (de grondstof waaruit het zink vervaardigd wordt) te trekken, hetwelk groote kosten bespaart.

AKADEMIE-NIEUWS.

UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 16den dezer heeft de Hoogleeraar C. H. D. Buys Ballot, zijn Hoogleeraarsambt in de Wis- en Natuurkunde aan onze Hoogeschool aanvaard met het houden van eene inwijdings-redevoering, in het Groot Auditorium, *Over het karakter der Rede, uitgedrukt in de Wiskunde.*

PROMOTIE AAN DE GRONINGSCHE HOOGESCHOOL.

Den 13den November de Heer I. A. Salomons, van Appingadam, in de Medicijnen, na verdediging van zijn Specimen, exhibens: *historias morbi nonullas memorabiles in clinice interna Academiae Groninganae, anno* 1846—1847 *observatas.*

POSTWEZEN.

Door eene nieuwe wijziging kunnen de Brieven naar *Haarlem* en *Amsterdam* welke men per dagpost wenscht verzonden te zien, tot 12 uur 30 minuten ten Postkantore worden bezorgd, uitgezonderd op Zon- en Feestdagen, wanneer het vertrek-uur even als vroeger bepaald blijft.

De Directeur van het Postkantoor,

LEYDEN, 15 November 1847. W. P. KLUIT.

203de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der Vierde Klasse.

3de Trekking. No. 538 een prijs van *f* 25,000. No. 17625 een prijs van *f* 1,250. Nos. 4759, 4838, 8637, 10512 en 16518, ieder een prijs van *f* 1000.

4de » No. 4078 een prijs van *f* 1000.

Voor de Wed. de Graaf is nog ingekomen van D. S. *f* 1.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed onze geliefde derde Zoon ADRIANUS CORNELIS, in den jeugdigen leeftijd van bijna zeven jaren.

LEYDEN, 13 November 1847.

A. C. LEEMBRUGGEN.
C. M. LEEMBRUGGEN.
Geb. PLUYGERS.

Eenige Kennisgeving.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder Directie van den Heer A. PETERS,

op Maandag 22 November 1847,

Dertig Jaren of het Leven van een Dobbelaar, Tooneelspel in 3 Afdeelingen en 6 Bedrijven, naar het Fransch van *Victor Ducange* en *Dinaux*, door B. A. FALLÉE. Gevolgd door: ***Eene Les voor de Mannen,*** Blijspel in 1 Bedrijf, naar het Hoogduitsch van *M. Binger.* Beide stukken in vele jaren alhier niet vertoond.

Aanvang ten ZES ure.

AANBESTEDING.

De Commissie van Administratie over de Gevangenhuizen te Leyden, zal, onder nadere goedkeuring van het Departement van Justitie, op Dingsdag den 23sten November 1847, des middags ten 12 ure, in het Huis van Arrest te *Leyden*, in het Openbaar

AANBESTEDEN:

De Leverancie der Benoodigdheden tot het Onderhoud der Gevangenen, in de beide Gevangenissen alhier, gedurende het jaar 1848, bestaande in: *Rogge, Turve, Aardappelen, Rund- en Kalfsvleesch, Rundvet en Boter, Beenderen of Schenkelvleesch, Gort, Rijst, Gele- en Groene Erwten, Groenten, Zout, Peper, Azijn, Olie, Kaarsen, Groene Zeep, Koffij, Cichorei, Zoetemelk, Wijn, Bier, Legstroo, Steenkolen, Turf en Hout, Schrijfpapier, Pennen en Potlooden.*

Alles overeenkomstig de Monsters in het Huis van Militaire Detensie voorhanden.

De Voorwaarden dezer Aanbesteding zullen ter lezing liggen in het Huis van Militaire Detentie en in dat van Arrest.

VERPACHTING.

De Commissie van Administratie over de Gevangenhuizen te Leyden, zal, onder nadere goedkeuring van het Departement van Justitie, op Dingsdag den 23sten November 1847, des middags ten 12 ure, in het Huis van Arrest te *Leyden*

VERPACHTEN:

De VUILNIS *en* MESTSPECIËN, *welke het Huis van Militaire Detentie gedurende het jaar* 1848 *zal opleveren.*

De Voorwaarden zullen in laatstgenoemd Huis ter lezing liggen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 17 NOVEMBER.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à 2½	pCt.	54 1/16	54⅛	54⅛
Dito Certificaten	» 3	»	65½		
Dito dito	» 4	»	84⅛		
C. I. Leening	» 4	»	84		
Amortisatie Syndicaat	» 3½	»			
Handel-Maatschappij	» 4½	»	163½	163½	163½
Haarlemmermeer	» 5	»	99⅜		
Aandeelen Rijn-Spoorweg	» 4½	»			
Aand. Holl. Spoorweg Maats.					
BELGIE, Certificaten	» 4½	»			
Dito Dito	» 2½	»			
Dito. bij ROTHSCHILD	» 2½	»			
SPANJE, Leen. bij Ardoin van 85 ℔	» 5	»	15⅛		
Dito bij dito, onbep. stukken	» 5	»	13⅞	14	
Dito Binnenl. à 6 m.	» 3	»	24⅛	24 1/16	24⅛
Coupons Ardoins			10⅜	10 1/16	
PORTUGAL, te Londen	» 3	»			
Dito Dito	» 4	»	22⅜	22 1/16	22 1/16
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	» 5	»	104½		
Dito dito 1828 en 1829	» 5	»			
Cert. bij dito 1831 en 1833	» 5	»			
Dito bij HOPE	» 4	»	86⅛		
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4	»	86		
Certificaten te Hamburg	» 5	»			
Inschrijving in Assign.	» 6	»	65⅞		
Certificaten van dito	» 6	»	67⅛		
POLEN, Certificaten	» 4	»			
Dito Aandeelen met Loting	fl. 300	*f*			
Dito dito	» 500	»	141		
PRUISSEN, Loten van 50 R.	» »	»			
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank	» 5	pCt.	99⅜		
Idem	» 4	»			
Oblig. Metalliek	» 5	»	99⅝		
Idem	» 2½	»	50⅛		
Aandeelen 28 Mei 1834	*f* 500	*f*			
Idem 1 April 1839	*f* 250	*f*			
NAPELS, Certif. bij Lam. en Bouw.	à 5	pCt.			
BRAZILIE,	» 5	»	81⅜		
AMERIKA,	» 6	»			
Dito Bankactiën					
MEXICO,	» 5	»	14⅜	14⅞	14⅝
VENEZUELA,	» 2½	»			

Koers van het Geld: Beleening 4½ pCt. Prolongatie 4½, 4⅝ pCt.
Wissel-Disconto 5 pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.